

Edward Polanowski

Marian Mikuta (9 VII 1908 - 12 X 1976)

Biuletyn Polonistyczny 20/1 (63), 105-107

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

zadanie, kto zechce prześledzić krok za krokiem meandry myśli i życia Kraszewskiego. Ale ktokolwiek ten trud podejmie, na każdym kroku odnajdzie ślad swego poprzednika. Bo na tym olbrzymim obszarze nie ma już miejsc całkowicie nie znanych.

Doc. dr Stanisław Burkot

MARIAN MIKUTA
(9 VII 1908 – 12 X 1976)

Zmarły 12 października 1976 r. doc. dr Marian Mikuta łączył w swej bogatej działalności naukowo-dydaktycznej rozległe obszary zainteresowań, które obejmowały m.in. filologię polską, historię kultury, pedagogikę, folklor, kulturę żywego słowa, reżyserię.

Urodził się w Starym Sączu, a po ukończeniu gimnazjum w Nowym Sączu podjął pracę nauczycielską, w trakcie której zdał eksternistycznie egzamin dyplomowy w Seminarium Nauczycielskim im. G. Piramowicza w Krakowie. Studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim historię kultury, filologię polską, etnografię oraz pedagogikę z psychologią. W r. 1938 obronił pracę magisterską poświęconą polskiemu teatrowi ludowemu. W tym okresie odbył również studia aktorskie i reżyserskie pod kierunkiem Wandy Siemaszkowej.

Pracę na stanowisku instruktora do spraw oświaty pozaszkolnej w Kuratorium Krakowskim łączył w okresie dwudziestolecia międzywojennego z intensywną działalnością aktorsko-reżyserską i szkoleniową: występował z koncertami żywego słowa, prowadził Teatr Objazdowy Ziemi Sądeckiej oraz Teatr Wyobraźni w Rozgłośni Polskiego Radia w Krakowie, był kierownikiem artystycznym Małopolskiego Związku Teatrów i Chórów Ludowych w Krakowie, autorem i reżyserem wielu widowisk na Festiwalu Sztuki Polskiej. Wykładał zagadnienia sztuki teatralnej w Instytucie Pedagogicznym ZNP, na kursach Polskiego Związku Kultu-ralno-Oświatowego w Czechosłowacji oraz (tajnie) na kursach teatralnych dla działaczy Związku Polaków na terenie Prus Wschodnich.

W czasie okupacji prowadził tajne komplety nauczania, a po wyzwo-

leniu podjął pracę pedagogiczną w Szkole Aktywu Świetlicowego, w Centralnej Szkole Partyjnej PPR, Państwowej Szkole Instruktorów Teatrów Ochotniczych i Wyższej Szkole Aktorskiej w Łodzi. Kontynuował ją w Studiach Nauczycielskich w Krzeszowicach i Tarnowie, w Wyższej Szkole Pedagogicznej, a następnie na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, gdzie prowadził równocześnie teatr studencki. W r. 1971 przeniósł się do Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie, prowadząc tam w ostatnich latach Zakład Kultury Współczesnej.

Doc. M. Mikuta opublikował ponad 100 prac, w tym 36 w formie książkowej. Dominującą pozycję w Jego dorobku zajmuje problematyka teatru, zwłaszcza ludowego i szkolnego, sprawy szeroko rozumianej kultury żywego słowa, życia literacko-kulturalnego, folkloru oraz metodyki nauczania języka polskiego. Ogłosił m.in. następujące prace: "Szkice o teatrze ludowym" (1937), "Z życia społecznego, kulturalnego i artystycznego Starego Sącza" (1957), "Kultura żywego słowa" (1961), "Amatorski ruch teatralny" (1965), "Praca z książką w szkole i zajęciach pozaszkolnych" (1966), "Wykorzystanie filmu biograficznego w pracy szkolnej i pozaszkolnej" (1968), "Folklor jako tworzywo widowiska teatralnego" (1968), "Polska dyskografia żywego słowa" (1971).

W druku znajduje się obszerna praca (rozprawa doktorska) pt. "Jędrzej Cierniak - pedagog, pisarz i reformator polskiego teatru ludowego".

Materiał literacki i folklorystyczny stanowił dla Mariana Mikuty wielokrotnie tworzywo oryginalnych adaptacji, które w wydaniach książkowych popularyzowały narodową kulturę literacką ("Sobótka", 1934, "Dożynki", 1934, "Legenda o Karczmarzu Centoryi", 1938, "Staromiejskie zrękwiny", 1957, "Epitafium", 1966, "Wit Stwosz", 1967, "Rapsod o Jakubie Szeli", 1968, "Rzecz o Koperniku", 1971).

Znacząca była również działalność redaktorska doc. Mikuty: w latach 1934-1939 redagował Bibliotekę Małopolską Związku Teatrów i Chórów Ludowych, w latach 1946-1947 - miesięcznik "Świetlica"; należał do komitetu redakcyjnego "Logopedii". Był członkiem wielu towarzystw kulturalno-literackich.

Potrzeba działania sprawiła, że doc. Mikuta traktował literaturę jako ciągle żywy i obecny element w życiu społecznym, a wszechstronne

przygotowanie pozwalało Mu na łączenie wielu pokrewnych dziedzin humanistyki, a tym samym - przy pełnym poszanowaniu wymagań naukowości - na instrumentalne rozumienie charakteru tekstu literackiego, który niezależnie od epoki służy wyrażaniu sytuacji i emocji człowieka współczesnego.

Uczył kilka pokoleń studentów szacunku dla słowa polskiego, rozumienia jego wartości i możliwości ekspresyjnych.

Dr Edward Polanowski